

EUROOPA KOHTU OTSUS

15. oktoober 1987*

[...]

Töötajate vaba liikumine – Diplomite samaväärsus – Treener

Kohtuasjas 222/86,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud tribunal de grande instance de Lille'i (kaheksas kriminaalasjade koda) taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (Unectef), kutseühing, mis asub Pariisis, ühelt poolt,

ja

Georges Heylens, jalgpallitreener, elukoht La Madeleine (Prantsusmaa),

Jacques Dewailly, Lille Olympic Sporting Club'i (*société anonyme d'économie mixte*) president ja tegevdirektor, elukoht Villeneuve-d'Ascq (Prantsusmaa),

Jacques Amyot, samuti Lille Olympic Sporting Club'i direktor, elukoht Templemars (Prantsusmaa), ja

Roger Deschod, samuti Lille Olympic Sporting Club'i direktor, elukoht Faches-Thumesnil (Prantsusmaa), teiselt poolt,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 48 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseis: president Lord Mackenzie Stuart, kodade esimehed G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho De Almeida ja G. C. Rodríguez Iglesias, kohtunikud T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins ja F. Schockweiler,

kohtujurist: G. F. Mancini,

kohtusekretär: kohtusekretäri abi J. A. Pompe,

arvestades märkusi, mille esitasid:

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (Unectef), põhikohtuasja eraõiguslik süüdistaja, esindaja: J. J. Bertrand kirjalikus ja suulises menetluses;

Georges Heylens, Jacques Dewailly, Jacques Amyot ja Roger Deschodt, põhikohtuasja kostjad, esindaja: G. Doussot kirjalikus ja suulises menetluses;

Prantsuse Vabariigi valitsus, esindaja G. Guillaume kirjalikus menetluses;

Taani Kuningriigi valitsus, esindajad: L. Mikaelson kirjalikus menetluses ja välisministeeriumi õigusnõunik Joergen Molde suulises menetluses;

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: J. Griesmar kirjalikus ja suulises menetluses;

võttes arvesse kohtuistungil ja lisaks 31. märtsi 1987. aasta kohtuistungil ettekannet,

olles 18. juuni 1987. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Tribunal de grande instance de Lille esitas 4. juuli 1986. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 18. augustil 1986, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsuse küsimuse EMÜ asutamislepingu artikli 48 tõlgendamise kohta.

2. See küsimus tekkis kriminaalmenetluses, mis järgnes Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football'i poolt jalgpallitreener Georges Heylens'i ning Lille Olympic Sporting Club'i (*societe anonyme d' economie mixte*) direktorite Jacques Dewailly, Jacques Amyot' ja Roger Deschodt'i (kes on vastavalt kuriteo toimepanija ja kaasosalised) vastu algatatud eraõiguslikule süüdistusele selles, et nad rikkusid Prantsusmaa 16. juuli 1984. aasta seaduse nr 84-610 (füüsilise ja sportliku tegevuse korralduse ja edendamise kohta) (*Journal officiel de la République française*, 17.7.1984) sätteid ning kriminaalkoodeksi artiklit 259 seoses tiitli vale omandamisega.

3. Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest ilmneb, et Prantsusmaal jalgpallitreenerina tegutsemiseks peab isikul olema Prantsuse jalgpallitreeneri diplom või välisriigi diplom, mis on pärast erikomiteega konsulteerimist tunnistanud pädeva valitsuseliikme otsuse alusel samaväärseks.

4. Põhikohtuasja kostja Georges Heylens, kes on Belgia kodanik ja kellel on Belgia jalgpallitreeneri diplom, võeti Lille Olympic Sporting Club'i poolt tööle klubi professionaalse jalgpallimeeskonna treenerina. Belgia diplomi samaväärseks tunnistamise taotlus lükati tagasi pädeva valitsuseliikme otsusega, milles viidati põhjendusena erikomitee eitavale arvamusele, mida ei ole põhjendatud. Kuna Heylens jätkas tööd jalgpallitreenerina, kutsus Prantsuse jalgpallitreenerite kutseühing tema ja ta tööle võtnud jalgpalliklubi treenerid Lille'i kriminaalkohtusse.

5. Kuna sellel kohtul oli kahtlusi seoses Prantsusmaa eeskirjade vastavusega töötajate vaba liikumise eeskirjadele, peatas tribunal de grande instance de Lille (kaheksas kriminaalasjade koda) menetluse, kuni Euroopa Kohus on teinud eelotsuse järgmise küsimuse kohta:

„Kas nõue, et isikul, kes soovib töötada spordimeeskonna treenerina (16. juuli 1984. aasta seaduse artikkel 43), peab olema Prantsuse diplom või välisriigi diplom, mis on tunnistanud Prantsuse diplomiga samaväärseks komitee poolt, kelle otsused ei sisalda otsuse põhjendusi ning kelle otsuste vastu ei ole võimalik võtta õiguskaitsevahendeid, piirab EMÜ asutamislepingu artiklites 48–51 määratletud töötajate vaba liikumist, kui kõnealuse ametikoha suhtes ei kohaldata ühtegi direktiivi?”

6. Kohtuistungis ettekandes on esitatud põhjalikum ülevaade kohtuasja asjaoludest, menetluse käik ja vastavalt Euroopa Ühenduste Kohtu põhikirja käsitleva protokollis artiklile 20 esitatud märkused, mida on käesolevas kohtuotsuses nimetatud või arutatud üksnes niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks.

7. Siseriikliku kohtu esitatud küsimuses tahetakse peamiselt teada, kas juhul, kui liikmesriigis sõltub juurdepääs teatavale ametikohale siseriikliku või sellega samaväärseks tunnistanud välisriigi diplomi omamisest, nõuab asutamislepingu artiklis 48 sätestatud töötajate vaba liikumise põhimõte, et peab olema võimalik algselt otsuse vastu, millega keeldutakse teise liikmesriigi kodanikust töötajale antud diplomit asjaomase liikmesriigi poolt samaväärseks tunnistamast, kohtumenetlus, ning et otsuses tuleb esitada otsuse põhjendused.

8. Sellele küsimusele vastamisel tuleb silmas pidada, et asutamislepingu artikliga 48 rakendatakse töötajate suhtes asutamislepingu artikli 3 punktis c sätestatud aluspõhimõtet, mille kohaselt peab artiklis 2 sätestatud eesmärgil hõlmama ühenduse tegevus isikute ja teenuste vaba liikumise takistuste kõrvaldamist liikmesriikide vahel (vt 7. juuli 1976. aasta otsust kohtuasjas 118/75: Watson ja Belmann, EKL 1976, lk 1185).

9. Asutamislepingu artiklis 7 sätestatud üldpõhimõtte kohaldamisel, mille kohaselt on keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel, on artikli 48 eesmärk keelata liikmesriikide õigusnormides sätetud seoses tööhõive, töötasude ja muude töö- ja töölevõtutingimustega, mille kohaselt koheldakse teise liikmesriigi kodanikust töötajat karmimalt või asetatakse ta õiguslikult või faktiliselt ebasoodsamasse olukorda kui kodaniku olukord samadel asjaoludel (vt 28. märtsi 1979. aasta otsust kohtuasjas 175/78: Saunders, EKL 1979, lk 1129).

10. Kui teatavale ametikohale juurdepääsu tingimused ei ole ühtlustatud, on liikmesriikidel õigus näha ette sellel ametikohal töötamiseks vajalikud teadmised ja kvalifikatsioon ning nõuda diplomi esitamist, mis tõendab, et selle omanikul on vastavad teadmised ja kvalifikatsioon.

11. Ent nagu Euroopa Kohus on sedastanud oma 28. juuni 1977. aasta otsuses kohtuasjas 11/77: Patrick v. Ministre des Affaires culturelles, EKL 1977, lk 1199, piirab eri liikmesriikides seaduslik nõue, mille kohaselt peab teatavatele ametikohtadele asumiseks olema diplom, asutamislepinguga tagatud asutamisvabaduse tõhusat kasutamist, ning selle tühistamine tuleb teha lihtsamaks direktiividega, mis käsitlevad diplomite, tunnistuste ja

muude ametlikku kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide vastastikust tunnustamist. Nagu Euroopa Kohus on lisaks sedastanud selles otsuses, ei õigusta asjaolu, et selliseid direktiive ei ole veel välja antud, seda, et liikmesriik eitab selle vabaduse praktilist kasu isiku puhul, kelle suhtes kehtib ühenduse õigus, kui sellise õiguse saab selles liikmesriigis tagada, eriti kuna selle õigusnormide alusel on võimalik tunnustada samaväärseid välisriigi diplomeid.

12. Kuna töötajate vaba liikumine on üks asutamislepingu põhieesmäärke, tuleneb nõue tagada vaba liikumine kehtivate siseriiklike õigusnormide alusel, nagu Euroopa Kohus on sedastanud oma 28. aprilli 1977. aasta otsuses kohtuasjas 71/76: Thieffry, EKL 1977, lk 765, asutamislepingu artiklist 5, mille kohaselt peavad liikmesriigid võtma kõik vajalikud üld- või erimeetmed, et tagada nende kohustuste täitmine, mis tulenevad asutamislepingust või ühenduse institutsioonide võetud meetmetest, ning hoiduma kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada asutamislepingu eesmärkide saavutamist.

13. Kuna samaväärseks tunnustamise menetluses peab kontrollima teatavale ametikohale asumiseks vajaliku kvalifikatsiooni nõude vastavust töötajate vaba liikumise nõuetele, peab see menetlus võimaldama siseriiklikel ametiasutustel teha objektiivselt kindlaks, kas välisriigi diplom tõendab, et selle omanikul on teadmised ja kvalifikatsioon, mis – isegi kui need ei ole identsed – on vähemalt samaväärsed siseriikliku diplomiga tõendatud teadmiste ja kvalifikatsiooniga. Selline välisriigi diplomi samaväärsuse hinnang tuleb teha üksnes teadmiste ja kvalifikatsiooni taseme põhjal, mille olemasolu võib selle diplomi alusel tema omanikult eeldada, võttes arvesse õpingute ja praktika laadi ja kestust, mis on diplomi kohaselt toimunud.

14. Kuna vaba juurdepääs tööle on asutamislepinguga igale ühenduse töötajale antud põhiõigus, peab olema olemas õiguskaitsevahend siseriikliku ametiasutuse sellise otsuse vastu, millega on keeldutud seda õigust andmast, et tagada isikule tema õiguse tõhus kaitse. Nagu Euroopa Kohus on sedastanud oma 15. mai 1986. aasta otsuses kohtuasjas 222/84: Johnston v. Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary, EKL 1986, lk 1651 (lk 1663), kajastab see nõue ühenduse õiguse üldpõhimõtet, mis tuleneb liikmesriikide samasugustest põhiseaduslikest tavadest, ning see on talletatud ka Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklitesse 6 ja 13.

15. Tõhus kohtulik läbivaatus, mis peab suutma hõlmata vaidlustatud otsuse põhjenduste õiguspärasust, eeldab üldiselt, et kohus, millele kohtuasi on esitatud, võib nõuda, et pädev ametiasutus teataks oma põhjendused. Ent kui see on, nagu käesoleval juhul, pigem asutamislepinguga ühenduse töötajatele antud põhiõiguse tõhusa kaitse tagamise küsimus, peab see kohus olema suuteline seda õigust kaitsma ka parimatel võimalikel tingimustel ning tal peab olema võimalus otsustada, teades kõiki olulisi asjaolusid, kas neil on mõtet kohtusse pöörduda. Järelikult on sellistel asjaoludel pädev siseriiklik ametiasutus kohustatud kas otsuses endas või nende taotlusele järgnevas teates teatama neile põhjendused, millel keeldumine põhineb.

16. Seoses nende eesmärkidega piirduvad need ühenduse õiguse nõuded, see tähendab õiguskaitsevahendi olemasolu ja kohustus teatada põhjendused, siiski üksnes lõplike otsustega, milles keeldutakse samaväärsust tunnustamast, ning need õigused ei laiene ettevalmistus- või uurimisetapis avaldatud arvamustele või muudele meetmetele.

17. Seega tuleb tribunal de grande instance de Lille'i esitatud küsimusele vastata, et juhul, kui liikmesriigis sõltub juurdepääs teatavale tööle siseriikliku või sellega samaväärseks tunnustatud välisriigi diplomi omamisest, nõuab asutamislepingu artiklis 48 sätestatud töötajate vaba liikumise põhimõte, et peab olema võimalik algatada otsuse vastu, millega keeldutakse teise liikmesriigi kodanikust töötajale antud diplomit asjaomase liikmesriigi poolt samaväärseks tunnistamast, kohtumenetlus, milles saab läbi vaadata selle õiguspärasus ühenduse õiguse alusel, ning et asjaomasel isikul peab olema võimalik teha kindlaks otsuse põhjendused.

Kohtukulud

18. Kulused, mida kandsid Prantsuse Vabariigi valitsus, Taani Kuningriigi valitsus ja Euroopa Ühenduste Komisjon, kes esitasid Euroopa Kohtule märkusi, ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotamise siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimustele, mille tribunal de grande instance de Lille esitas talle oma 4. juuli 1986. aasta otsusega, otsustab:

Kui liikmesriigis sõltub juurdepääs teatavale tööle siseriikliku või sellega samaväärseks tunnustatud välisriigi diplomi omamisest, nõuab asutamislepingu artiklis 48 sätestatud töötajate vaba liikumise põhimõte, et peab olema võimalik algatada otsuse vastu, millega keeldutakse teise liikmesriigi kodanikust töötajale antud diplomit asjaomase liikmesriigi poolt samaväärseks tunnistamast, kohtumenetlus, milles saab läbi vaadata selle õiguspärasus ühenduse õiguse alusel, ning et asjaomasel isikul peab olema võimalik teha kindlaks otsuse põhjendused.

Mackenzie Stuart Bosco Due Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Koopmans Everling Bahlmann

Galmot Kakouris Joliet O'Higgins Schockweiler

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. oktoobril 1987. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees presidendi ülesannetes

P. Heim

G. Bosco